

G A Z E T A

DE TRANSILVANIA.

AN 81

(КЪ ПРЕАНАЛТА ВОИЕ).

AL VI-LEA.

N° 20.

Brashov, 11. Martie.

1843.

МОЛДАВІА.

Chronica.

АСТЪЗІ АН 5. Мартіе прімі Редакція ачелта о скрісоаре кѣ датъ дін 8. Февр. *) дін Молдавіа Ансоціѣ де 8н артикол політїческ, деспрекаре дѣпъ а ноастрѣ конвінцере пѣтем зїче, кѣ есте фортѣ е8н шї пе кѣт пѣтем дѣпъ марѣ шї неадормїтѣ сілінуѣ а кѣноаще анпреїѣрїале, андрѣсенїм а зїче, кѣ атїне8л артикол шї кореспѣнде мѣлт тревїнцелор деспре карѣ борѣше маї кѣ діосїбіре. — Аѣкторѣл чере, ка дакѣ н8 не есте ертат а'л пѣблїка, сѣ'ї арѣтѣм ачелста прїн Газетѣ, сімпла8, фѣрѣ а маї адаоце прїчина непѣтїнцїї. Ної Домнѣле, атѣт артикола8л Дталѣ, кѣт шї алтеле лѣї асеменеа че неаѣ венїт шї не вїн, ам фї ан старѣ а ле пѣблїка фѣрѣ нїчї о грѣѣтате, сѣпт о кондіцїе ансѣ преа сімпла8: дакѣ асеменеа лѣкрѣрї сѣ вор лѣа, дескате шї діспѣта маї антѣї8 ан обѣщїале адѣнѣрї дїн Іашї шї дїн Бѣкѣрїцїї. Іар де кѣмба нїчї аншїї репрезентанцїї нацїїї, н'ар абеа вѣрѣзїца але кѣѣета шї а ле борѣї тогдѣодатѣ деспре ачелеш, атѣнчї ної ам кѣнтѣ сѣрѣїлор, прїн 8рмарѣ фѣрѣ фолог. Аѣкторѣл не опрї сінгѣр а не слобоѣї маї департе; ної пѣзім тѣчере, ансѣ кѣ інімѣ сѣнѣрѣнѣдѣ.

Монархїа Австрїакѣ.

По жон. Дескїдерѣс діетеї (обѣщїї адѣнѣрї) дѣпъ кѣм не скрїе 8н кореспондент, пентрѣ8 8нгарїа 6 хотѣрѣтѣ пе 14. Маї8 а. к. Антрѣ алте пѣнтѣрї де дескатѣре сѣ вор лѣа шї 8неле рамѣрї а ле інаѣстрїї шї але комерѣцїалї, регѣларѣа контрїѣцїїї ан комїтатѣрї шї церѣмѣрїїреа аѣѣѣрїлор обїчнѣїте ла адѣнѣрїїле цїнѣтѣрїлор, прѣкѣм шї кїпѣл кѣ карѣ арѣ а сѣ фѣче валѣтарѣа асѣпра вѣрѣнѣшї обїект че сѣ пропѣне ла о асеменеа конгрѣгацїї. Деспре тоате ачестѣ маї тѣрѣї8 пе ларѣ.

*) Прїн 8рмарѣ фортѣ тѣрѣї8 соїтѣ ла ної.

ФРАНЦІА. Парїѣ, 26. Февр. Полїцїа Анчѣпѣ а вѣна іарѣш дѣпъ кѣрѣї сїѣркатѣ. Де кѣрѣнд фѣ оѣзнаїт 8н лїбрѣрѣ8 анѣме Демїєрї, акѣма кѣзѣ де глаобѣз 8н алт лїбрѣрѣ8 анѣме Террї, пентрѣ8 кѣ ла о вѣчїнѣ а лѣї с'аѣ а-флат 25 кѣрѣї але сѣлѣ скрїсе асѣпра моралѣлї шї асѣпра кредїнцїї крѣцїїнѣшї. Пѣдеансѣ че'л аѣнѣсе есте греа: рокіе де чїнчї анї шї 6000 фрѣнчї де платѣ. Бїнѣ кѣ ле маї дѣ шї фрѣнцїолор де кап лѣцїїреа атѣтор кѣрѣї вѣтѣмѣтоаре де тоѣ че поате абеа омѣл маї сѣпѣнт ан пентѣл сѣѣ шї ан соцїетате.

Парїс, 1. Мартїе. Аѣї сѣ анчѣпѣрѣ дескатѣрїїле асѣпра фондѣлї сїкрѣт, асѣпра еїсїтїнцїї сѣѣ неесїтїнцїї кабїнетѣлї. Оамѣнїї трашї де кѣрїсїтате нѣпѣдїа дїн тоате пѣрѣїїле. Кѣвѣнтѣрїї пѣсте кѣвѣнтѣрїї мїшка дѣѣрїїле чѣле 8шор анковѣїтоаре але фрѣнцїолор кѣнд антр'о парте, кѣнд антр'алта; оѣнѣз кѣнд ан 3. Мартїе ла 9 чѣасѣрї сѣара сѣ лѣпѣдѣз проїектѣл де андрѣнтаре а лѣцїї пентрѣ8 фондѣрїїле сѣкрѣте, кроїт де Д. La-crosse кѣ 242 бїлѣ негрѣ анпротїѣз ла 197 алѣе. Іар ан 4. Мартїе сѣара ла 4 чѣасѣрї сѣ прїїмї лѣѣеа мїнїстерїѣлї асѣпра фондѣрїлор сѣкрѣте кѣ о маїорїтате де 89 гласѣрї, сѣѣ 244 бїлѣ алѣе ан контѣрѣ ла 155 негрѣ; іатѣ дѣр кѣ мїнїстерїѣл аѣ анѣїнѣш шї асѣдѣатѣ, де'ї шї пророчїа чѣле маї мѣлатѣ жѣрналѣ дімїсїа кѣ валѣтѣрїїле акѣм поменїте; де сѣ шї сілїа графѣл Молѣ дїн тоате пѣтерїїле а рѣстѣрѣна пе Гѣїзот.

СПАНІА. Шї ан ачѣасѣтѣ царѣ, че пїзнѣ антїмпѣрїїле чѣст' маї нѣѣз трѣчеа де чѣеа маї марѣ патроанѣ, а католїцїсѣлї, аѣ анчѣпѣт акѣм а сѣ фѣче кѣѣѣторїї аместекате. Ан 23. Февр. О'аѣ кѣнѣнат ла четатѣа Паѣ ан Пїренїїї де жоѣ Андрѣї Авелїно де Сїлѣа, фїѣл 8ншї прїнцѣ де Хїїар, 8н ом де рангѣл 1. дїн Спанїа, кѣ Марїа Ісабѣла Кампѣлл, фїїа 8ншї пропрїетар де пѣмѣнт ла Рїнт, маї антѣїѣ8 дѣпъ рїтѣл католик, апої дѣпъ чѣл антїгаїканѣ. Сѣнѣчѣле спанїол шї енглѣзск про-

тернікѣ имѣла а вѣсиріи гречеші, каре ле
отъ лор тот д'аѣна спре шербіре.

Конвенціе (Токмелѣ)

Ан кжт есте центръ речіпрочитатеа
ан дареа афаръ а фѣуіцілор милітарі
ші а прібеуіторілор. *)

1. Дела анчпѣтѣа вестіреі токмѣлеі де
фауъ деспре о парте антре мареле прінціпат
ал Ардеалѣаѣ, каре де ампрѣціеа ч. к. апо-
столѣскѣ а Маіестѣціі Сале се ціне, деспре
алтѣ парте антре Цара ромѣнѣскѣ даре а-
фаръ а фѣуіцілор милітарі ші а сѣнѣшілор
ан 27. артіколі а ачестіі токмѣлі ка прібе-
уіторі ансемнаці ва сѣ се антрѣдѣкѣ.

2. Ан лѣнтрѣа поменітелор Царі ші ла
граніце ла тоате іѣрідікцііле четѣцѣнеші ші
милітѣреші сѣ се дѣ ан інѣрѣкціе, прѣкѣм
кѣ чеа маі маре гріже се іае сѣма, ка фѣ-
уіціі милітарі, саѣ сѣнѣшіі ан ачестѣ ток-
мелѣ ка прібеуіторі ансемнаці се нѣ поатѣ
трече песте марѣніі, ші ан мареле Прінціпат
ал Ардеалѣаѣ кѣм ші ан Цара ромѣнеаскѣ
акоперемѣнт ші скѣпаре се нѣ поатѣ афла.

3. Ан ѣрмарѣа ачестііа фікаре осташ фѣрѣ
вreo лѣаре афаръ фіе педестрѣ, кѣлѣреу, гра-
натір, фѣрѣзѣн, саѣ де орі каре плаѣк а
арміеі ампрѣцѣші, саѣ де миліціа націоналѣ
а Царіі ромѣнеші сѣ се цінѣ, прѣкѣм ші
шерѣиторіі офіцірлор, каріі ан поменітеле доѣ
цѣрі се вор кѣлѣтѣ ла мѣнѣ, саѣ дѣнѣ вѣ-
стіреа ачестіі токмѣлі дінтрѣ о царѣ ан чіа-
лаатѣ фѣрѣ пас вреднік де кредінѣз ар трече,
андатѣ сѣ се прінѣз, ші дінпріѣнѣ кѣ а лор
арме, вестмінте, гѣтінѣ кѣ тоате че се вор
пѣтеа афла ла дѣншіі, саѣ кѣ прілежѣа
фѣуіреі кѣ сіне а дѣче аѣ пѣтѣт орі ангрі-
жа алтора а да. анкѣ ші атѣнчі сѣ се деа
андѣрѣпт, дакѣ ѣншіі фѣуіціі ка ачестіа ток-
ма нѣ с'ар чѣре андѣрѣпт. Іарѣ, дакѣ ѣнѣ
асемінеа анѣ маі наінте дін арміа оарекѣ-
рѣі домніторіѣ, саѣ ампрѣціі аѣ фѣуіт,
анкѣ ші атѣнчі аколо сѣ се деа андѣрѣпт,
ѣнде маі пе ѣрмѣ аѣ слѣжіт, ші де ѣнде
аѣ фѣуіт.

4. Афаръ де чѣі че дін ч. к. арміе ші
дін миліціа націоналѣ а Царіі ромѣнеші аѣ
фѣуіт тоці сѣнѣшіі ѣрѣзѣтѣші неосташі а
амѣе пѣрцілор контрѣгѣтоаре, каріі фѣрѣ
пас саѣ тестімоніѣ кѣвініт ла граніце сар
афла, ка ніѣе прібеуіторі се фіе сокотіці,
ші ка ѣншіі ка ачѣа дела граніѣз сѣ се трі-
міѣе андѣрѣпт.

5. Дѣкѣмѣа анѣгѣ тоате ачестѣа рѣгѣлі
— ашезѣмѣнтѣрі — де пѣзѣ с'ар антѣм-

пѣа, ка оаре кѣрѣіа фѣуіт ан пѣмѣнт стѣрѣн
а антра пе фѣріш, саѣ фѣрѣ ѣзѣрѣа де с'ѣмѣ а
іѣрідікціілор кѣ вестмінте стѣрѣмѣтѣте, саѣ
арѣтѣнѣ пасѣрі мінчїноасе а о аншела і с'ар
сфеті, ші ан оарекѣреѣа цінѣт, ораш саѣ
сат а цѣрїі стѣрѣне де с'ар фі ші ашезѣт,
кѣм ан вор кѣноаѣе кѣ е прібеуіторіѣ, ші
прін іѣрідікцііле а амѣе пѣрцілор контрѣ-
гѣтоаре се ва чѣре андѣрѣпт, сѣ се деа
ан мѣнѣ.

6. Асемѣнеа тоці ачѣа, каріі де ч. к.
арміе ампрѣцѣаскѣ, саѣ де націонала остѣ-
шіме а Царіі ромѣнеші нѣ се цін ші фѣрѣ
пас саѣ фѣрѣ тестімоніѣ кѣвеніт пе фѣріш
д'інтрѣ о царѣ ан чіалаатѣ аѣ трѣкѣт, саѣ
дакѣ кіар кѣ пас лѣуіѣт с'аѣ дѣс аколо,
дарѣ дѣнѣ трѣчѣреа термінѣаѣ пѣнѣ ан каре
с'аѣ дат пасѣа, фѣрѣ лѣкѣдінѣз стѣторнікѣ,
фѣрѣ чеѣа дѣпрінѣре ші негѣцѣторіе прін
царѣ анкоаѣе — анколо ѣмелѣ, сѣ се со-
котѣаскѣ прібеуіторі, ші ка ѣншіі ка ачѣа ші
фѣрѣ тріміѣсѣ аннаінте чѣреѣ андѣрѣпт, саѣ
рѣкѣмарѣ (reclamatio) сѣ се деа афарѣ.

Маі кѣ с'ѣмѣ де кѣтрѣ партеа іѣрідік-
ціілор дін Австріа ѣншіі ка ачестіа нѣмаі а-
тѣнчіа се вор чѣре андѣрѣпт, кѣнѣ ачестіа
ан алор патріе спре а пѣрта арме сѣнт ан-
дѣторѣці.

Се іаѣ афарѣ тотѣшіі аншіі (Individuen)
фѣрѣ пас, каріі ан цара стѣрѣнѣ с'аѣ кѣзѣ-
торіт, саѣ де чеѣа ѣкономіе орі негѣцѣторіе
с'аѣ анѣкат, прѣкѣм ші ачѣа аншіі, акѣрѣра
термін пе анѣгѣ пас хотѣрѣт аѣ трѣкѣт,
аніѣ, каріі ан ачѣлашіі тімп ан цара стѣрѣ-
нѣ спре лѣкѣрѣеа пѣмѣнтѣлѣі (прѣкѣм пен-
трѣ ачѣшіі дѣне ѣрмѣ ші пѣнѣ амѣ се афлѣ
ан обіѣѣіѣ) саѣ спре чеѣа рам а індѣтрѣліі
с'аѣ аплѣкат, орі ан слѣжѣа оарекѣрѣі домн
саѣ маістер с'аѣ ші антѣмплат ачѣеа. Асе-
менѣа аншіі, нічі спре рѣкѣмарѣ тріміѣсѣ ан-
наінте сѣ се деа афарѣ, тотѣшіі ачѣа дѣсѣт
а патріеі сале лѣуі, че се афлѣ пентрѣ ѣшіре
ші ѣмігрѣре, нѣ се скот.

7. Нѣ се даѣ афарѣ саѣ ан мѣнѣ маі
анколо ші ачѣі фѣуіціі милітарі ші прібеуі-
торі, каріі трѣкѣнѣ песте марѣніі аѣнѣг ан
пѣмѣнтѣа ачѣлашіі кіѣрнісірї, ѣнде саѣ нѣ-
кѣт, нефіінѣа дѣтоаре пѣрціле контрѣгѣтоаре
пе анѣшіі аї сѣі сѣнѣшіі, токма де аѣ ші
кѣзѣт ачестіа ан віна фѣуіреі, аї да афарѣ.

8. Аѣла сѣнѣшіі а пѣрцілор контрѣгѣ-
тоаре, каріі ан зїоа вестіреі а токмѣлеі де
фауъ анѣме се афлѣ ан слѣжѣа остѣшаскѣ,
дѣнѣ слѣѣѣа са воіе, саѣ сѣ се поатѣ
антоарѣе ан пѣмѣнтѣа наѣреі, саѣ ші маі
анколо ан ачѣеа слѣжѣз остѣшаскѣ ші милі-
тѣреаскѣ сѣ поатѣ рѣмѣнеа, ан каре се афлѣ.

Фіекѣре осташ, каре ан ѣрмѣторіѣла тімп
поате сѣ ваѣгѣ, дела зїоа де нѣзѣлікѣре а
конвенціеі де фауъ анчѣпѣнѣ ан време де

*) Рѣтїнѣрїтѣ антѣ токма дѣнѣ траѣѣкціа
офіціалѣ, порѣнїтѣ де кѣтрѣ к. гѣѣерн
дін Кѣлѣж, а се фѣче ші ан ромѣнеѣе. Р.

шакъ лѣнї деспре ачѣаста оз'шї дескопере
воїа са. Дакъ режнтоарчереа ан патріе ва
алеце, фъръ нїчї о ампедекаре андатъ оз
се словоадъ дїн савжез, шї се'ї фїе сло-
воа нїчї о фрїкз' авжнѣ а се режнтоарче ан
патріе, фъръ а фї анкарева кїп пентрѣ де-
пзртаре, ба шї пентрѣ фѣцїре сѣпзрат —
некжїт — тот'шї афаръ де фѣцїре анкон-
цїсареа педенцї пентрѣ алт пзкат саѣ фѣ-
ръ леце нѣ се анцѣалеце. Ан потрївз, дакъ
нецілїт декїереазъ, кѣмкз джнѣа ан савжеа
остзшаскз шї мїлітереаскз а пзрцїї чїалалте
воїеце а рзмжнеа, пентрѣ ачѣла ан алї па-
тріе нїчї авереа се і се копїндз, нїчї ан-
потрївзї чеба черкаре (investigatio) оз се
ржндїаскз, оз се факз. (Ва 8рма.)

Ф о і ш о р.

(8рмарѣ). Че се цїне де вїртзцї амї зї-
теръ пзрїнциї єпітропї, аї венїт ла єн лок,
пентрѣ-кз порѣнка поєт'лвї нїкзїрї нѣ се
пззеце кѣ атзта северїтате*), савжеа дѣм-
незеїаскз шї рѣгзчжнїле нїкзїрї нѣ се цїнѣ
аша лѣнг шї кѣ рѣвнз, петречерїле лѣмѣцї сжнт
опрїте кѣ маре аспрїме, шї несте тот вїаца
єсте легатъ ан Ягїон Орос де о лѣпздаре
де сїне антокма дѣпз порѣнїле сзкоарзлор
ортодоксе, прекѣм нїчї ла о парте лїреа, ан-
тр'ачеа шї слава шї некалнтїт'лв кредит а сѣзн-
т'лвї мѣнте єсте сїнгѣр ачѣста шї нѣ алт'лв,
а кѣрѣї весте кредем кѣ аѣ пзтрѣне шї пзнз
ла апѣс. Іар де крѣзї дѣмнїлѣта (професор),
кѣ аїчї ла ної веї афла шї веї кзцїга чеба
цїїнцз шї прокопїнцз, те афлї ан маре рз-
тзчїре, де каре не паре рзс. Ної кѣ тоцїї
сжнтем оаменї ненззцацї шї непрокопїцїї:
ансз не'нззцет'рѣ єсте датїнз комѣнз пент-
трѣ мѣнтеле сѣжнт, пентрѣ-кз дѣмнезеї ла
жѣдеката чеа маї де апої нѣ не ва антреба
че ам анвзцат, чї че ам фѣкѣт**). Деспре
анпзрзцїеа трапезжнт'лвї ної нам дѣзїт
нїмїк, нїчї цїм оз се афле антре кзрцїле
ноастрѣ чеба де фелїлв ачѣста; дѣчї кредем,
кѣ пе тоатз антзмплареа ата анкз веї кѣтѣ
андешерт, дакъ нѣ поцї нѣмї карта каре
ар сѣна деспре трапезжнт. Де алтмїнтрелеа
те ведем преа єкѣжрошї, тоате лїї бор ста

дескїсе шї поцї петрече ла ної, пѣнз кжнѣ
лїї ва плзчѣа. нѣмаї датїна єсте, ка стрзї-
нїї анантѣде тоате оз се арате ла кѣрмѣїреа
дїн Карїес дѣпз каре кѣ чїркѣларїлв ан мѣ-
нз лшї пот кѣтѣ требіле лор дѣосебїте.

Жн чеас дѣпз ачѣст дїскѣре анкѣлека-
ржм шї порнїржм кзтрѣ мѣнзстїреа Карїес,
каре нїчї треї чеасѣрї нѣ є департе де Ва-
топедї, ашезатз пе жн лок 2000 8рмемаї ан-
налт де кѣт оглїнда мѣреї; ампрїцїїрїмеа
лї єсте фоарте фрѣмоасз романтикз. Пе ної
не дѣсерѣ ла жнл дїн Старецї, каре лѣкѣїа
антр'о касъ дїн грѣдїнз, ангрїжїтз кѣ тоате
анѣжмѣнзрїле че поцї нѣмаї гжндї. Сфїн-
цїа са шедеа пе дїбан лѣнгз касѣ кѣ банїї
шї амплетїа чоранї де лѣнз. Прекѣм ан
Батопедї, аша шї аїчї амї арзтѣїлв скопѣа
шї дорїнца шї фѣсеїлв преа жшор анцѣлес,
пентрѣ-кз де шї кѣлѣгзрїї дїн Яѣос амплет-
теск чоранї шї кѣнтѣ нѣмаї вечернїле, то-
т'ш єї сжнт полїцїї шї їстїцїї. О рѣденїе
а єгѣмнѣлвї, жн ом де лѣме дїн Кѣмерѣїна
ан Трачїа лѣз парте ла дїскѣре шї не пове-
їтї мѣлѣте де тоате, кѣм де Л. Сахарїе дїн
Хаїделберга (ан Цѣрманїа), де Меѣемеа Ялї
шї де Медїчїнз, кѣ каре анѣме ан мѣнтеле
сѣжнт н'аї фѣче нїчї жн кзцїг. Ан Карїес
не фїїнд врїлн алт оспел, стрзїнїї мѣнеазъ
ан сала де адѣнаре; пентрѣ мїне ансз прїе-
тїноєлв єпітроп ржндї квартїр ан касѣ де-
пѣтат'лвї дѣла мѣнзстїреа Фїло-ѣос. Ан-
тр'ачеа мерсержм ла полїцїїлв локал тѣр-
ческ, каре єра жн Бостанцї вѣтржн дїн Кон-
стантїнопол шї каре преафїреце, кѣ нѣ цїеа
а четї нїчї а скрїе, їар требіле і се фѣчѣа
прїн жн рок дїн Ясїрїа. Дѣпз датїна тѣр-
ческѣ ферманѣа се чїтї кѣ глас маре шї кѣ-
прїнєлв лѣї не дѣдѣ матерїе де дїскѣре; дѣр
фїїндѣкз вѣтржнѣа Яга нѣ єра преа когат
де їдеї, шї несте ачѣаста єра токма пост'лв
рамасанѣлвї, пе кжнд жн мѣсѣламѣн євлавїоснѣ-
маї дѣпз апѣсѣа солрелїї се фѣче маї вєсел
шї маї воркїторїлв, аша ної їспрѣвїржм кѣ-
ржнд. „Че весте єсте ан Стамѣлв? Ан цара
Немчелор є скѣмпете орї єфтїнзтѣте?
Кралѣа цереї арє солдѣцї мѣлцї шї тѣнѣрї
мѣлѣте?“ атзта фѣ тоатз матерїа дїскѣр-
т'лвї. —

(Ва 8рма.)

*) Ром ведеа маї ан жос.

***) Аша єсте пзрїнцилор; ансз чеа каре нѣ
анвѣцз, ачѣла нїчї арє де жндє оз кѣнод-
скз каре єсте фапта єнж. Де аїчї 8рмѣ,
кѣ їдололатрїї жртфїа оаменї шї зїчѣа
кѣ фак єїне. Мжнт'їторїлв не порѣнчѣше
сз анвѣцжм, пентрѣ ка сз цїм дѣосебї
антре єїне шї рѣс.

Грешалз де андрептат.

Ан Нр. 19 ла ф. 76 дѣа дреапта: „Кзцї-
ва кѣрѣацї . . . . а да о дескрїере шчл.
зї: аѣ дат о дескрїере шчл.